

CYKL | TRUDNE TEMATY
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PONADPODSTAWOWA
PRZEDMIOT | JĘZYK POLSKI, GODZINA WYCHOWAWCZA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: JOLANTA WRÓBLEWSKA

FILM | „MÓJ PIĘKNY SYN”

Beautiful Boy, USA 2018, 111 min

reżyseria: Felix van Groeningen

scenariusz: Luke Davies/Felix Van Groeningen

zdjęcia: Ruben Impens

muzyka: Elmo Weber, Lisa Pinera

montaż: Nico Leunen

obsada: Steve Carell, Timothée Chalamet, Maura Tierney

Rodzicowi wydaje się, że dobrze zna swoje dziecko i uważa, że ma z nim dobre relacje. Idealizuje obraz syna i okazuje bezgraniczną miłość do niego. Syn nie potrafi sprostać wyzwaniom ojca i chce poznać smak niezależności, a tę dają mu narkotyki i alkohol. Rozpoczyna się bardzo trudna walka ojca z nałogiem syna.

Uzależnienie syna od narkotyków jest jedynie pretekstem do opowiedzenia w filmie o nierównej, wyczerpującej i pochłaniającej walce z nałogiem. Pokazana jest ona z perspektywy ojca, który nie rozumie, gdzie popełnił błąd. Poznajemy również perspektywę syna, który czuje się zagubiony i nie potrafi sprostać wymaganiom ojca. Wydaje się, że bezwarunkowa miłość ojca nie wystarczy, by ustrzec dziecko przed rzeczywistością. Syn staje się nieobliczalnym, pogubionym szaleńcem. Ojciec długo walczy o syna, pogrążając w tym coraz bardziej również siebie, przychodzi jednak czas na pogodzenie się z własną bezsilnością, niemocą. Wizja reżysera inspirowana była prawdziwymi wydarzeniami, opisanymi przez Davida Sheffa w książce „Beautiful Boy: A Father’s Journey Through His Son’s Addiction” (2008 r.).

W DRODZE NA SZCZYT – HISTORIA SYNA I OJCA

Temat lekcji

W drodze na szczyt – historia syna i ojca

Czas trwania lekcji

45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- wchodzi w rolę ojca i syna,
- charakteryzuje głównych bohaterów i nazywa ich emocje,
- opisuje relacje między ojcem a synem,
- porównuje historię ojca z historią bohatera literackiego z eseju A. Camusa,
- argumentuje i wyciąga wnioski,
- tworzy mapę myśli do słowa *miłość*.

Powiązanie z podstawą programową

Podczas lekcji uczeń:

- kształtuje dojrzałość intelektualną, emocjonalną i moralną,
- kształtuje umiejętności rozpoznawania i wartościowania postaw budujących szacunek dla ludzi (np. wierność, odpowiedzialność).

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- karta pracy,
- burza mózgów,
- praca w grupach,
- dyskusja.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film *Mój piękny syn*,
- karty pracy,
- tekst piosenki Johna Lennona *Beautiful Boy*,
- teledysk do piosenki Lennona.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu *Mój piękny syn* w reżyserii Felixa van Groeningena. Wcześniej nauczyciel przygotowuje pocięte kartki z pytaniami (Karta pracy nr 1).

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Nauczyciel przedstawia temat lekcji, a następnie dzieli klasę na dwie grupy. Jedna grupa będzie odpowiadała na pytania z perspektywy ojca i starała się patrzeć na historię opowiedzianą w filmie jak ojciec – David Sheff, a druga z perspektywy syna – Nica. Dwie grupy uczniów siadają naprzeciwko siebie, każda grupa wybiera trzech reprezentantów, którzy podchodzą do biurka nauczyciela. Na biurku leżą rozsypane kartki z pytaniami (Karta pracy nr 1), a uczniowie wybierają te, na które ich grupa jest w stanie odpowiedzieć. Uczniowie wracają do swojej grupy i wspólnie dyskutują nad odpowiedziami na zebrane pytania. Nauczyciel zwraca uwagę, że odpowiadając na pytania, uczniowie mogą je łączyć, tworząc spójną wypowiedź. Odpowiedzi uczniów muszą mieć potwierdzenie w opowieści filmowej i odwoływać się do konkretnych scen.

Realizacja tematu

1. Relacja ojciec – syn

Nauczyciel prosi uczniów, żeby odpowiadali na pytania, wchodząc w rolę syna i ojca.

Przewidywane odpowiedzi ojca:

- Syn odszedł, bo chciał żyć po swojemu, chciał mieć więcej swobody.
- Może mogłem coś zrobić, może coś przegapiłem, czegoś nie dopatrzyłem.
- Dałem synowi wszystko, co najlepsze, spędzaliśmy ze sobą czas, wspólny surfing, rodzinne wycieczki, chodziliśmy razem do restauracji.
- Bardzo kocham Nica.
- Może byłem za dobry, dałem mu za dużo swobody, razem nawet paliliśmy trawkę.
- Chciałem, żeby zdobył wykształcenie, dobrze skończył szkołę i dostał się na wszystkie uczelnie, na które złożył dokumenty. Byłem z niego dumny.
- Nie wiem, co zrobiłem nie tak.
- Teraz mogę wspierać syna, być przy nim podczas kolejnej terapii. Szukam nowych terapii w Internecie. Nie czuję ulgi. Boję się o syna.
- Chcę zrozumieć chorobę syna. Kupiłem obiad dziewczynie z ulicy, żeby zbliżyć się do syna. Spróbowałem narkotyków, które on bierze.
- Zaniemniej swoją rodzinę, pograżam się. Czuję się bezsilny.
- Syn nie wszystko mi mówił, miał swoje tajemnice, może nie znałem dobrze swojego syna.

Przewidywane odpowiedzi syna:

- Miałem nudne, monotonne życie, takie czarno-białe.
- Kiedy spróbowałem narkotyków, świat stał się kolorowy. Teraz nie mogę bez nich funkcjonować.
- Prowadziłem notatnik, zapisywałem tam swoje przemyślenia, z ojcem szczerze nigdy nie rozmawiałem.
- Ojciec chciał, żebym był jak on. Mówił, że odziedziczyłem talent pisarski po nim.
- Mam żal do ojca.
- Ojciec chciał decydować za mnie, żyć za mnie.
- Ojciec nie zna moich potrzeb, spełnia tylko swoje ambicje.
- Jego miłość jest dla mnie ciężarem, czuję się ograniczony.
- Chcę uciec od wszystkiego.
- Chcę być wreszcie wolny. Mam wszystkiego dosyć.

Na koniec nauczyciel podsumowuje pracę uczniów, zwracając uwagę na to, że ojciec stawiał sobie więcej pytań. To oczywiście wynika z historii opowiedzianej w filmie, która w znacznej mierze jest perspektywą ojca. Nie na wszystkie pytania możemy znaleźć odpowiedź, bo tych odpowiedzi po prostu nie ma. A jeśli już np. ojciec próbuje znaleźć odpowiedź na nurtujące go pytania, to nie czuje się z tego powodu lepiej. Ojciec sam przed sobą przyznaje się do swojej bezsilności, a syn już przestaje rozmyślać nad swoją sytuacją, bo do niczego nie jest mu to potrzebne, to nie jest dla niego ważne (przestaje notować w zeszytach). Na koniec nauczyciel może zapytać uczniów, jak się czuli, wykonując to ćwiczenie, co im dało to, że weszli w rolę ojca i syna.

2. Ojcowska miłość

W tej części lekcji nauczyciel zwraca uczniom uwagę, że rzadko w literaturze i innych tekstach kultury pokazywana jest miłość ojcowska. Powszechnie się uważa, że to matka kocha bezgranicznie, najpierw nosi dziecko pod sercem, a później cierpi i nieustannie wybacza. Film Groeningena zrywa z tym stereotypem i pokazuje pozytywny obraz ojca.

Kolejnym zadaniem uczniów, którzy nadal pracują w dwóch grupach, jest wypisanie kilku określeń, które charakteryzują miłość ojca. Do każdego określenia uczniowie podają wyjaśnienie – przykład działania ojca.

Nauczyciel rozdaje uczniom tekst utworu Johna Lennona *Beautiful Boy* (Karta pracy nr 2). W trakcie wykonywania tego zadania uczniowie mogą również słuchać tego utworu w oryginale: <https://www.youtube.com/watch?v=Lt310dDE5iA>.

Przewidywane odpowiedzi:

- Miłość jest bezgraniczna, a ojciec jest w stanie zrobić dla swojego syna bardzo dużo.
- Miłość jest destrukcyjna dla ojca, bo on stale się zatracza (brak dobrych relacji z innymi dziećmi, żoną).
- Miłość jest silna, nieustająca, bo ojciec ciągle wybacza swojemu synowi, pomaga mu, walczy o niego.
- Miłość jest ślepa, ograniczająca, bo ojciec próbował narzucić synowi konkretny sposób życia (ojciec pisze, syn odziedziczył ten talent po nim).

→ Miłość jest ciężarem, bo syn czuje się osaczony przez ambicje ojca.

Nauczyciel zwraca uwagę, że miłość ojca do syna jest uczuciem bardzo złożonym i trudnym. Puentą tej części lekcji jest rozmowa na temat melodyjnej kołysanki Johna Lennona, w której zapewnia syna, że zawsze jest i zawsze będzie przy nim. Dlatego syn nie powinien mieć żadnych koszmarów i bać się czegokolwiek. Miłość ojca powinna dać siłę synowi. Na koniec Lennon śpiewa, że nie może się doczekać czasów, gdy jego dziecko dorośnie, a przecież życie pokazało, że to on umarł młodo. Jakiś szaleniec zastrzelił go na ulicy. Lennon śpiewał, że życie jest tym, co przydarza się człowiekowi w momencie, gdy ten zajęty jest snuciem innych planów. Można przyjąć, że tak było w przypadku członka The Beatles, ale też w historii Davida – ojca, który z pewnością nie chciał takiego życia dla swojego syna Nica. Miłość ojca nie jest w stanie uchronić dziecka przed złem tego świata.

3. Najważniejsza jest walka

Ostatnia część lekcji to samodzielna, pisemna praca uczniów, której celem jest porównanie filmowej postaci ojca z Syzyfem, bohaterem eseju A. Camusa *Mit Syzyfa*. Uczniowie otrzymują fragment tekstu (Karta pracy nr 3) wraz z poleceniem:

Wyjaśnij, w czym Syzyf i David są do siebie podobni? Czy mimo swojego losu mogą być szczęśliwi? Odpowiedz na pytanie, odwołując się do eseju A. Camusa i filmu *Mój piękny syn*.

Nauczyciel prosi wybranych uczniów o głośne przeczytanie swoich wypowiedzi.

Przewidywane odpowiedzi:

Syzyf i ojciec walczą i nie poddają się, choć wszystko wskazuje na to, że tym razem nie uda im się wygrać z przeciwnościami losu. Obaj są wytrwali, zaczynają od walki za wszelką cenę, chociaż z czasem godzą się z własną bezsilnością. Obaj akceptują tę sytuację. Syzyf godzi się z tym, że każdy dzień będzie wyglądał tak samo i nieustannie będzie się wspinał, pchając głaz. David będzie do końca obserwował uzależnionego syna, jego kolejne wzloty i ciężkie upadki. Będzie współuzależniony, np. od chęci niestającej pomocy, bo ma poczucie winy i wstydu, pomaga z obowiązku, ale i ze strachu przed najgorszym. Ojciec kocha swojego syna i nie ma dla Nica nic więcej oprócz tej miłości.

Obaj na swój sposób mogą być szczęśliwi, bo mierzą się z czymś silniejszym od siebie, na co nie mają wpływu. Pokazują tym samym swoją wielkość i heroiczną walkę. To są ich decyzje, chcą próbować wbrew racjonalnym przesłankom. Są, trwają... Zwyciężają, bo ciągle próbują.

Podsumowanie tematu

Ta historia pokazuje, że życie nie zawsze układa się nam tak, jak byśmy tego chcieli. Są rzeczy, na które nie mamy wpływu. Bywa, że nie możemy uratować kogoś przed nim samym. Nick działał destrukcyjnie na swoje życie, a jego bliscy nie byli mu w stanie pomóc.

Nauczyciel prosi uczniów o wykonanie zadania domowego.

Praca domowa:

Zapoznaj się z zawartością strony internetowej Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii i wynotuj poniższe informacje: numer telefonu zaufania (w sprawie narkomanii i uzależnień behawioralnych), zasady działania systemu pomocowego w Polsce, użyteczne wskazówki na temat wyboru rodzaju placówki, dane kontaktowe placówek udzielających świadczeń dla osób z problemem narkotykowym i ich bliskich.

Karta pracy nr 1

Pytania do ojca:

Dlaczego Nic odszedł z domu?

✂.....

Jaki popełniłem błąd, skoro mój syn został narkomanem?

✂.....

Czy mogłem mojego syna uchronić przed tragedią?

✂.....

Czy za bardzo kontrolowałem swojego syna?

✂.....

Może dałem synowi za dużo swobody?

✂.....

Czy byłem dobrym rodzicem?

✂.....

Jakie mój syn miał dzieciństwo?

✂.....

Czy kochałem swojego syna?

✂.....

Jakiego życia chciałem dla mojego dziecka?

✂.....

Czy byłem dumny z tego, co mój syn osiągnął w momencie ukończenia szkoły?

✂.....

Czy miałem zbyt duże oczekiwania wobec mojego syna?

✂.....

Dlaczego czuję się winny tego, że mój syn został narkomanem?

✂.....

Co dobrego pamiętam z czasów, kiedy Nic był ze mną w domu?

✂.....

Czy wygram walkę o Nica?

✂.....

Co mogę zrobić dla Nica, żeby go wyciągnąć z nałogu?

✂.....

Czy Nic miał przede mną jakieś tajemnice? Dlaczego?

✂.....

Pytania do syna:

Dlaczego moje życie jest czarno-białe i dopiero po zażyciu narkotyków nabiera barw?

✂.....

Dlaczego nie wyobrażam sobie życia bez narkotyków?

✂.....

Dlaczego uciekłem z domu?

✂.....

Dlaczego prowadziłem notatnik, w którym rysowałem, pisałem o swoim życiu?

✂.....

Czy kocham mojego ojca i moją rodzinę?

✂.....

Czy mam o coś żal do ojca? O co?

✂.....

Dlaczego ojciec daje mi kolejne szanse i wierzy, że uda mi się wyjść z nałogu?

✂.....

Czy teraz po odejściu z domu kontroluję swoje życie? Czy jestem teraz szczęśliwy?

✂.....

Karta pracy nr 2

John Lennon

Beautiful Boy/Darling Boy

Zamknij oczy, nie bój się

Potwór odszedł

Właśnie ucieka, a Twój tatuś jest już tutaj

Piękny

Piękny, piękny

Piękny chłopczyku

Zanim pójdziesz spać, zmów krótką modlitwę

Każdego dnia i z każdej strony

Wszystko zaczyna iść coraz lepiej

Piękny

Piękny, piękny

Piękny chłopczyku

Żeglując na oceanie
Będę niecierpliwie czekał, aż osiągniesz pełnoletność
Ale myślę, że obydwaj
Po prostu musimy być cierpliwi
To jeszcze długa droga
I twardy orzech do zgryzienia
To naprawdę długa droga
Ale tymczasem
Zanim przejdiesz przez ulicę
Weź mnie za rękę
Życie to to, co ci się zdarza, gdy jesteś zajęty
układaniem innych planów.
Piękny
Piękny, piękny
Piękny chłopczyku

Zanim uśniesz...

Najdroższy
Najdroższy chłopcze
Dobranoc Sean

17.09.1980

Źródło: https://www.tekstowo.pl/piosenka,john_lennon,beautiful_boy.html